

Stockholm 2017-02-10

Till Näringsdepartementet

Remissvar från Stiftelsen Lantbruksforskning på slutbetänkande av Parlamentariska landsbygdskommittén SOU 2017:1 För Sveriges landsbygder - en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd.

Sammanfattning

Stiftelsen Lantbruksforskning stöder forsknings och utvecklingsprojekt inom den primära livsmedelsproduktionen via öppna och riktade utlysningar och genom en årlig basfinansiering av de nationella fältförsöken på växtodlingsområdet.

Stiftelsen är enig med den Parlamentariska Landsbygdskommittén på följande punkter:

att förnyelse av landsbygdens företag och tillskapande av nya innovativa produkter och tjänster är en förutsättning för att klara konkurrensen från en ökande globalisering,

att den framväxande bioekonomin spelar en viktig roll för att uppnå de högt satta målen i Agenda 2030,

att regeringen bör ta initiativ till nya modeller för att ytterligare förstärka det finansiella stödet till lovande innovationsprojekt,

att det behövs en kraftsamling och samverkan mellan forskningsfinansiärer, kring gemensamma utmaningar och prioriteringar för att utveckla produktion och företag på landsbygden.

Mot denna bakgrund har stiftelsen två förslag:

att Stiftelsen Lantbruksforskning tillförs 10 miljoner kronor per år fram till 2020 ur Landsbygdsprogrammet som extra stöd till vårt fältförsöksprogram, för att bland annat öka precisionsodling och ekologisk odling.

att Stiftelsen Lantbruksforskning får ett speciellt uppdrag från Vinnova att administrera en riktad utlysning inom digitalisering av lantbruket om 10 miljoner kronor för att stimulera effektiviseringen inom primärproduktionen utan överbelastning av de biologiska produktionsfaktorerna.

Om Stiftelsen Lantbruksforskning

Stiftelsen Lantbruksforskning är en privat stiftelse, grundad av LRF (1986), med privat finansiering från de gröna näringarna och med stöd från stadsbudgeten genom Formas. Stiftelsen stödjer forsknings- och innovationsprojekt med drygt 40 miljoner kronor årligen. Det sker i en öppen utlysning med fyra fokusområden: livsmedel, företagande, energi & biomassa samt klimat & miljö.

Dessutom beviljar stiftelsen cirka 10 miljoner kronor årligen till basfinansiering av de nationella fältförsöken, som täcker alla odlingszoner i Sverige från syd till norr. Ett särskilt branschråd som fungerar som en innovationsgrupp föreslår inriktning på fältförsöken som utförs av Hushållningssällskapet. Försöken omfattar demonstration och test av nya växtsorter, utprovning av nya metoder för tillförsel av växtnäring och bekämpning av skadegörare samt ogräs; insatsområden som utpekats som extra viktiga i regeringens livsmedelsstrategi.

Stiftelsen har som mål att förstärka och utöka fältförsöksprogrammet med innovativa växter och metoder som kan bidra till en stärkt konkurrenskraft parallellt med en minskad miljöpåverkan. Områden som precisionsodling, d.v.s. behovsanpassad användning av insatsmedel, och inhemska proteingrödor kommer att prioriteras. Ett annat område som bör prioriteras är ekologisk odling. Stiftelsen har tidigare beviljat betydande medel till forskningsprojekt inom ekologisk odling, men ser nu ett behov att utöka fältförsöksverksamheten med en speciell sektion inom detta område, för att öka framstegstakten och därmed möta en ökad efterfrågan på ekologiska produkter.

Resultat från fältförsöken förmedlas via rådgivning och populärvetenskapliga rapporter och har en direkt påverkan på det praktiska lantbruket; på dess miljöanpassning och konkurrenskraft, vilket också särskilt understryks i regeringens livsmedelsstrategi.

Vi stödjer också innovation på regional nivå. Det har exempelvis handlat om sortprovning i Norrland, köttproduktion i Västergötland, svampodling i Östergötland och jordgubbsodling i Skåne. Under 2017 ligger fokus i det regionala stödet på digitaliseringsprojekt.

Stiftelsen har förstärkt sin roll som innovationsmäklare genom sitt mångfacetterade engagemang för utvecklingen av svenskt lantbruk. Samtidigt har vi fått en mycket god uppfattning om företagets villkor och förutsättningar på landsbygden.

Synpunkter på landsbygdskommitténs betänkande.

Stiftelsen är enig med landsbygdskommittén om att förnyelse av landsbygdens företag genom ändrade produktions- och avsättningsmetoder och tillskapande av nya innovativa produkter och tjänster är en förutsättning för att klara konkurrensen från en ökande globalisering. Under de två senaste åren har stiftelsen allokerat 20 procent av budgeten i den öppna utlysningen till företagsutveckling och nya affärsmodeller.

De beviljade ansökningarna spänner över ett stort ämnesområde och kommer från flera forskningsorganisationer.

Vi välkomnar Landsbygdskommitténs betoning av den framväxande bioekonomins roll för att uppnå de högt satta målen i Agenda 2030. I denna utveckling ingår lantbruket som en viktig aktör och producent av varor och tjänster. Speciellt gäller det en hållbar produktion av livsmedel, bioenergi och biomassa. Biomassa har potential att i framtiden kunna användas i nya processer för att ersätta fossila alternativ och för att tillföra förnybar energi i form av biodrivmedel. Ytterligare forskning och utveckling inom dessa områden bör stimuleras för att öka takten i omställning till ett fossilfritt samhälle.

Stiftelsen ser med viss oro på det faktum att så få nydanande innovationer kommer ut på marknaden trots hög publikations- och patentansökningsaktivitet inom området. Stiftelsen är därför enig med Landsbygdskommittén om att regeringen bör ta initiativ till nya modeller för att ytterligare förstärka det finansiella stödet till lovande innovationsprojekt som befinner sig i tidig utvecklingsfas. Vi tror också att behovsdriven forskning, kapitalförsörjning och risktagande från olika aktörer måste öka för att nå framgång.

Vi anser att omfattningen av innovationsstödande tester av demonstrations- och försökskaraktär måste utökas för att nå framgång med Landsbygdsprogrammets EIP-satsning, på liknande sätt som förekommer i jämförbara länder som Tyskland och Frankrike. Ett konkret exempel på detta kan vara ett speciellt statligt stöd till det fältförsöksprogram som stiftelsen finansierar. Programmet innefattar praktiska tester av nytt växtmaterial samt nya metoder för växtskydd och jordbearbetning för att öka jordbrukets miljöanpassning och hållbarhet. Resultaten från testerna har en direkt påverkan på konkurrenskraft, innovation och utveckling i landsbygderna. Stiftelsens finansiering av fältförsöken bidrar också kontinuerligt till en ökad miljöanpassning av svenskt jordbruk och lämnar därför konkreta bidrag till uppfyllelse av målen i Agenda 2030 och de svenska miljömålen.

På flera ställen i Landsbygdskommitténs slutbetänkande betonas vikten av kraftsamling och samverkan mellan forskningsfinansiärer, så kallade intermediärer, kring gemensamma utmaningar och prioriteringar. Stiftelsen har goda erfarenheter av att fungera som forskningsfinansiär och intermediär i samverkan med Energimyndigheten, Formas, och Vinnova och har genom sin verksamhet och sitt nätverk en unik koppling till landsbygdsutveckling och innovation. Ett utökat samarbete framstår därför som naturligt.

Stiftelsen har nu implementerat ett nytt beredningssystem vilket premierar behovsdriven forskning och utveckling samtidigt som den vetenskapliga kvalitén säkras och är därför en särskilt lämpad samarbetspartner vid riktade utlysningar. Inom stiftelsen

finns också kapacitet och lång erfarenhet av att administrera offentliga forskningsmedel parallellt med privata dito inom våra specifika kompetensområden. Dessutom finns en viss egen finansiell förmåga att stödja innovationsutveckling i små företag.

Förslag

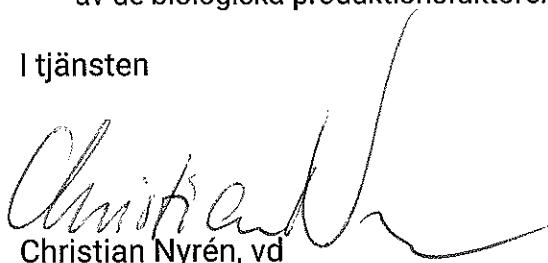
Mot ovan givna bakgrund har stiftelsen två konkreta förslag:

att Stiftelsen Lantbruksforskning tillförs 10 miljoner kronor per år fram till 2020 ur Landsbygdsprogrammet som extra stöd till fältförsöksprogrammet, för att öka produktion och konkurrenskraft inom lantbruket.

Områden som precisionsodling, d.v.s. behovsanpassad användning av insatsmedel, samt inhemska proteingrödor kommer att prioriteras. Ett annat område som vi avser att prioritera är ekologisk odling för att öka framstegstakten och därmed möta en ökad efterfrågan på ekologiska produkter,

att Stiftelsen Lantbruksforskning får ett speciellt uppdrag från Vinnova att administrera en riktad utlysning inom digitalisering av lantbruket om 10 miljoner kronor för att stimulera effektiviseringen inom primärproduktionen utan överbelastning av de biologiska produktionsfaktorerna.

I tjänsten

Christian Nyren, vd

Stiftelsen Lantbruksforskning
105 33 Stockholm
christian.nyren@lantbruksforskning.se
0705-49 74 15

Kjell Malmlof, forskningschef

Stiftelsen Lantbruksforskning
105 33 Stockholm
kjell.malmlof@lantbruksforskning.se
0703-45 16 40